

STORTINGET

Innst. 388 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 60 LS (2025–2026)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Samtykke til deltakelse i beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2023/956 (CBAM-forordningen) og forordning (EU) 2025/2083 (endringer i CBAM-forordningen), og om tilgang til og finansiering av IT-tekniske systemer i CBAM

Til Stortinget

Innledning

Det foreslås i proposisjonen fra Klima- og miljødepartementet en lov om justering av karbonpris ved import av varer til EØS (CBAM-loven), og redegjøres for behovet for Stortingets samtykke til deltakelse i beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2023/956 (CBAM-forordningen) og forordning (EU) 2025/2083 (endringer i CBAM-forordningen), og om tilgang til og finansiering av IT-tekniske systemer i CBAM.

Den som importerer varer omfattet av CBAM til EØS, må søke om godkjenning som CBAM-deklarant og svare CBAM-sertifikater for utslipp fra produksjonen i tredjeland. Formålet med CBAM-forordningen er å motvirke karbonlekkasje og samtidig motivere land utenfor EØS til å innføre karbonprising på samme nivå som kvoteprisen i EUs klimavotesystem.

CBAM-loven kan ikke tre i kraft før CBAM-forordningen er innlemmet i EØS-avtalen gjennom en beslutning i EØS-komiteen. På det tidspunktet proposisjonen er fremmet, foreligger det ikke et endelig utkast til EØS-

komitébeslutning om CBAM-forordningen til behandling i EUs organer. Departementet vurderer likevel at utkastet er tilnærmet ferdigstilt, og at det kun gjenstår tekniske detaljer før det sendes til behandling i EUs organer. Utkastet inneholder tilpasninger for å hensynta særlige forhold ved EØS-avtalen, inkludert behovet for å legge kompetanse til EFTA-organer og for å sikre gode løsninger for tollrelaterte forhold. Det er et mål at CBAM-forordningen skal gjelde fullt ut i Norge fra 1. januar 2027. For å sikre en helhetlig behandling av saken og gi aktørene mest mulig tid og forutsigbarhet med tanke på de kravene som vil gjelde ved ikrafttredelse, fremmes derfor en kombinert lov- og samtykkeproposisjon til Stortinget.

I tilpasningene i utkastet til EØS-komitébeslutningen fremgår det at reglene om autorisering kan tre i kraft fra 1. september 2026, forutsatt vedtak i EØS-komiteen og at EFTA-statene har løftet sine konstitusjonelle forbehold. For å unngå unødige forsinkelser ber departementet om Stortingets forhåndssamtykke til å innlemme CBAM-forordningen i EØS-avtalen. Det er ikke forventet vesentlige endringer i den endelige beslutningen i EØS-komiteen. Departementet påpeker i proposisjonen at dersom den endelige beslutningen skulle avvike vesentlig fra utkastet som er vedlagt proposisjonen, vil saken bli forelagt Stortinget på nytt.

Vedlagt proposisjonen følger også et utkast til en EØS-komitébeslutning om innlemmelse i EØS-avtalen om tilgang til og finansiering av IT-tekniske systemer nødvendig for forvaltningen av CBAM. Det legges opp til at utkastet skal sendes til behandling i EUs organer samtidig som EØS-komitébeslutningen om CBAM-forordningen og endringsforordningen om forenklinger. Det bes derfor om Stortingets forhåndssamtykke til deltakelse også for denne beslutningen. Departementet

vurderer at utkastet gir tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for Stortinget slik det foreligger, selv om tekniske justeringer gjenstår. Dersom den endelige beslutningen skulle avvike vesentlig fra utkastet som er vedlagt proposisjonen, vil saken bli forelagt Stortinget på nytt.

Vedlagt proposisjonen følger også en uoffisiell norsk oversettelse av CBAM-forordningen og endringsforordningen om forenklinger samt utkast til EØS-komitebeslutningene om innlemmelse i EØS-avtalen.

Komiteens behandling

Prop. 60 LS behandles i to innstillinger som beskrevet i Stortingets forretningsorden § 31, syvende ledd. Proposisjonens forslag til lovendringer behandles separat i Innst. 389 L (2025–2026).

Komiteen inviterte til skriftlig høring i saken og mottok innspill fra to instanser: Norsk industri og Fellesforbundet.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anne Hagenborg, lederen Mani Hussaini, Linda Monsen Merkesdal, Torbjørn Vereide og Solveig Vik, fra Fremskrittspartiet, Kristoffer Sivertsen, Rikard Spets, Morten Stordalen og Tor Mikkell Wara, fra Høyre, Kari Sofie Bjørnsen og Aleksander Stokkebø, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Senterpartiet, Ole Herman Sveian, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Miljøpartiet De Grønne, Frøya Skjold Sjørsæther, og fra Venstre, Grunde Almeland, viser til Prop. 60 LS (2025–2026) om lov om justering av karbonpris ved import av varer til EØS (CBAM-loven) og samtykke til deltakelse i beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse av CBAM-forordningen og tilhørende endringsforordning i EØS-avtalen.

Komiteen merker seg at proposisjonen omfatter samtykke til innlemmelse av CBAM-forordningen i EØS-avtalen samt samtykke til deltakelse i beslutning om tilgang til og finansiering av nødvendige IT-systemer for forvaltning av ordningen.

Komiteen viser til at det tas sikte på at CBAM-forordningen skal gjelde fullt ut i Norge fra 1. januar 2027 og at reglene om autorisering kan tre i kraft fra 1. september 2026. Komiteen viser til at dette forutsetter vedtak i EØS-komiteen og Stortingets forhåndssamtykke.

Komiteen merker seg at det bes om Stortingets forhåndssamtykke til deltakelse i EØS-komiteens beslutning for ikke å forsinke ikrafttreddelsen av beslutningen, men at det ikke ventes endringer i utkastet til EØS-komiteens beslutning. Komiteen imøteser ny fremleggelse for Stortinget dersom det likevel skulle bli vesentlige endringer.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Rødt, tilrår på dette grunnlaget at Stortinget gir samtykke til beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2023/956 (CBAM-forordningen) og forordning (EU) 2025/2083 (endringer i CBAM-forordningen), og om tilgang til og finansiering av IT-tekniske systemer i CBAM.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til disse partiers medlemmers merknader i Innst. 389 L (2025–2026).

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Rødt anerkjenner behovet norske virksomheter har for å være omfattet av ordningen, men er samtidig særlig bekymret for de negative konsekvensene utfasing av vederlagsfrie kvoter i klimakvotestystemet (ETS) vil kunne ha for andre norske virksomheter. Dette gjelder særlig de mest utslippseffektive anleggene, som i dag har blitt kompensert gjennom tildeling av vederlagsfrie kvoter.

Disse medlemmer viser til at EU-kommisjonen har vidtrekkende fullmakter til å endre hvilke varer og virksomheter som omfattes av CBAM, samt til å vedta nye gjennomførings- og delegerte rettsakter. Dette innebærer en overføring av myndighet på et område som kan få betydelige konsekvenser for sentrale deler av norsk næringsliv. Videre peker disse medlemmer på at lovforslaget gir norske myndigheter en bred forskriftshjemmel til å gjennomføre underliggende rettsakter vedtatt av EU-kommisjonen samt til å fastsette supplerende bestemmelser som anses «nødvendige», uten at det er nærmere avklart hva som ligger i dette skjønnet. Dette reiser spørsmål om rekkevidden av den delegert myndighet og graden av parlamentarisk kontroll.

Komiteens medlem fra Senterpartiet støtter komiteens tilråding, men vil samtidig poengtere at det er en rekke utfordringer knyttet til regelverket.

For det første er mekanismene i CBAM-regelverket kun konkurranseutjevnende for varer som omsettes innenfor EØS. Utfasingen av vederlagsfrie kvoter og mekanismene for CO₂-kompensasjon, kombinert med innfasingen av CBAM, vil redusere kvotepliktige anleggs konkurransekraft når CBAM-varer eksporteres ut av EØS.

For det andre er det også en betydelig omgåelsesfare knyttet til regelverket gjennom ulike smutthull og tilpasninger som kan utnyttes av industri utenfor EØS. Dersom regelverket ikke er tilstrekkelig robust, kan produksjon organiseres på måter som undergraver formålet med CBAM.

For det tredje kan også CBAM-regelverket føre til høyere priser på viktige innsatsfaktorer for nedstrøms industri i Europa, med den konsekvensen at konkurransekraften for europeisk industri svekkes.

Det er derfor avgjørende at regjeringen fremover følger utviklingen og effektene av CBAM-regelverket tett, og er villig til å ta nødvendige grep for å verne om norsk industri, norske arbeidsplasser og nasjonal verdiskaping. Om regelverket ikke skulle fungere etter hensikten, mener dette medlem at det må revurderes.

Komiteens medlem fra Rødt mener at innlemmelse av CBAM-forordningen i EØS-avtalen bærer preg av hastverk, og vil stemme mot innlemmelsen. Forordningen ble vedtatt i EU i 2023 og trådte i kraft 1. januar 2026, og regjeringen legger opp til at Norge skal være fullt delaktig fra 1. januar 2027, samtidig som deler av regelverket foreslås iverksatt allerede fra september 2026.

Dette medlem viser til at innføringen som Stortinget formelt skal vedta, delvis er forskuttet, og anser prosessen som kritikkverdig. Dette gjelder den parallelle behandlingen i energi- og miljøkomiteen og i EØS-komiteen, men også at Miljødirektoratets høring om å gjennomføre to underliggende rettsakter til CBAM-forordningen ble gjennomført i forkant av Stortingets behandling av loven. Norske myndigheter, både på departements- og direktoratsnivå, har allerede avsatt ressurser og igangsatt forberedende arbeid basert på en forutsetning om innføring i Norge, før Stortinget har gitt sitt samtykket om hvorvidt forordningen skal innlemmes i EØS-avtalen.

Dette medlem viser videre til at CBAM er et komplekst og lite oversiktlig regelverk, og at EU allerede har gjort endringer og reversert deler av politikken som ble vedtatt i 2023.

Dette medlem peker på at CBAM i realiteten er et avbøtende tiltak for svakheter ved EUs klimavotesystem (ETS). Ordningen kan fremstå som logisk og rasjonell, særlig sett fra et klimaperspektiv, der karbonprising og prinsippet om at forurenser betaler er sentrale elementer. Dette medlem viser til at mekanismen likevel innføres som følge av at ETS-systemet i praksis har blitt svært stramt, med høye og til dels uforutsigbare kvotepriser for europeiske industribedrifter. Dette,

sammen med usikkerhet knyttet til utfasing av vederlagsfrie kvoter og den generelle innstramningen i kvotetaket, bidrar til betydelig usikkerhet for industrien i Europa og kan svekke konkurranseevnen.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Komiteens utkast til denne innstillingen ble forelagt utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse den 12. mai 2026, jf. Stortingets vedtak 9. april 2026. Utenriks- og forsvarskomiteen uttaler følgende:

«Utenriks- og forsvarskomiteen viser til energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling vedrørende Prop. 60 LS (2025–2026) Samtykke til deltagelse i beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning 2023/956 (CBAM-forordningen) og forordning (EU) 2025/2083 (endringer i CBAM-forordningen), og om tilgang til og finansiering av IT-tekniske systemer i CBAM.

Komiteens medlem fra Rødt viser til sitt partis merknad i energi- og miljøkomiteens utkast, og mener regjeringen snarest må utarbeide en strategi for å sikre langsiktige og forutsigbare rammevilkår for norsk fastlandsindustri som mister konkurransefortrinn i utfasing av vederlagsfrie kvoter under EUs klimavotesystem.

Utenriks- og forsvarskomiteens øvrige medlemmer viser til sine respektive partiers merknader i energi- og miljøkomiteens utkast til innstilling til Prop. 60 LS (2025–2026) og har ingen ytterligere merknader.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker til deltagelse i beslutninger i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) 2023/956 (CBAM-forordningen) og forordning (EU) 2025/2083 (endringer i CBAM-forordningen), og om tilgang til og finansiering av IT-tekniske systemer i CBAM.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 26. mai 2026

Mani Hussaini

leder

Tor Mikkelt Wara

ordfører

